

Vergaderjaar 2018–2019

32 735

Mensenrechten in het buitenlands beleid

Nr. 241

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 april 2019

Naar aanleiding van het verzoek van het lid Van den Hul (PvdA) en Van Helvert (CDA) (Handelingen II 2018/19, nr. 76, Regeling van werkzaamheden) bied ik u hierbij de reactie van het kabinet aan op de uitspraak van een Israëlische rechtbank dat Omar Shakir, de directeur van Human Rights Watch (HRW) in Israël en de Palestijnse Gebieden, uitgezet mag worden. In deze brief gaat het kabinet tevens in op het verzoek van het lid Karabulut (SP) om deze kwestie te bespreken met de Israëlische Minister van Buitenlandse Zaken.

De rechtszaak tegen Omar Shakir

Op 7 mei 2018 werd het werkvisum van Omar Shakir door de Israëlische autoriteiten herroepen vanwege zijn vermeende steun voor een boycot tegen Israël. De juridische basis voor dit besluit is een amendement uit 2017 van de Israëlische toelatingwet, dat het mogelijk maakt buitenlandse staatsburgers die verondersteld worden de *Boycott, Divestment and Sactions* (BDS) beweging te steunen, toegang tot het land te ontzeggen.

HRW tekende beroep aan tegen de uitzetting van de heer Shakir en in juni 2018 en maart 2019 vonden hoorzittingen in de zaak plaats. Op 16 april jl. handhaafde een Israëlische rechtbank het uitzettingsbevel. De heer Shakir wordt nu geacht voor 1 mei het land te verlaten. HRW gaat echter bij het Israëlisch Hoogerechtshof in beroep en de heer Shakir mag waarschijnlijk in het land blijven tot dit beroep is behandeld.

HRW ontkent de beschuldigingen dat de heer Shakir de oproep tot BDS steunt. Voorbeelden waaruit dit zou blijken dateren volgens HRW van voor zijn aantreden als directeur voor Israël en de Palestijnse Gebieden, of hebben betrekking op het onderzoekswerk van HRW naar de ontplooiing van economische activiteiten in nederzettingen en daaraan gerelateerde mensenrechtenschendingen. HRW heeft naar eigen zeggen geen positie inzake BDS, maar is voorstander van het recht op vrijheid van menings-

uiting. HRW wijst in deze zaak tevens op het onderscheid tussen de oproep tot BDS en activiteiten die schendingen van mensenrechten aan de kaak stellen.

Appreciatie en Nederlandse inzet

Mensenrechtenverdedigers en een actief maatschappelijk middenveld zijn onmisbaar voor open en vrije samenlevingen. Het ondersteunen en beschermen van mensenrechtenverdedigers is daarom een prioriteit van het Nederlandse mensenrechtenbeleid.

Het kabinet en de EU zijn bezorgd over de toenemende druk op mensenrechtenorganisaties en -verdedigers in Israël, waarvan deze kwestie een voorbeeld is. HRW is een gerenommeerde organisatie die zich al meer dan veertig jaar inzet voor de naleving van mensenrechten wereldwijd. Daarbij worden kritische uitlatingen niet vermeden. Het is echter zeldzaam dat medewerkers van HRW worden uitgezet of de toegang tot een land wordt ontzegd.

Het kabinet respecteert het uitgangspunt dat elk land vrij is zijn toelatingsbeleid te bepalen, maar is bezorgd over het Israëliësch besluit om de werkvergunning van de heer Shakir niet langer te verlengen en de signaalwerking die hiervan uitgaat. Zo kan dit er bijvoorbeeld toe leiden dat anderen zich niet langer kritisch durven uit te laten of dat maatschappelijke organisaties terughoudender worden om bedrijven aan te spreken op de wijze waarop zij invulling geven aan internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO).

Daarom dringen Nederland en de EU er bij Israël op aan het voornemen tot uitzetting terug te draaien. In een verklaring heeft de EU, mede namens Nederland, deze boodschap al in 2018 publiekelijk uitgesproken. De zaak van de heer Shakir wordt nauwgezet gevolgd, onder meer door middel van het bijwonen van hoorzittingen door medewerkers van de Nederlandse ambassade in Tel Aviv, samen met leden van de EU-delegatie en vertegenwoordigers van andere EU-lidstaten.

Het kabinet acht het van belang dat Israël niet overgaat tot uitzetting voordat het Hooggerechtshof zich over deze zaak heeft kunnen buigen en zal, samen met partners, bij de Israëliëse autoriteiten erop blijven aandringen het besluit over de verlenging van de werkvergunning van Omar Shakir te heroverwegen. Deze boodschap wordt door Nederland overgebracht op diverse niveaus, onder andere vorige week op hoogambtelijk niveau. Het kabinet acht het daarom niet noodzakelijk hierover specifiek contact op te nemen met de demissionaire Minister van Buitenlandse Zaken van Israël.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok